

Η Έννοια και η Λειτουργία του Χρήματος και της Αμοιβής στην Ψυχανάλυση

Ιάκωβος Κλεώπας

Το θέμα με το οποίο ξεκινά ο Διάλογος είναι η έννοια και η λειτουργία της αμοιβής και του χρήματος στην Ψυχανάλυση. Πρόκειται για κάτι ιδιαίτερα επίκαιρο, που σε μία πρόσφατη ημερίδα της Ελληνικής Ψυχαναλυτικής Εταιρείας διακίνησε μία έντονη και ενδιαφέρουσα συζήτηση γύρω από θεωρητικά και κλινικά ζητήματα, καθώς επίσης ερωτήματα γύρω από την λειτουργία της ψυχανάλυσης στο κοινωνικό σύνολο και στο ευρύτερο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

Κεντρικό κείμενο εισήγησης του Διαλόγου είναι η ομιλία και το αντίστοιχο άρθρο της Marilia Aisenstein, «Η Πληρωμή. Το Χρήμα στην Ανάλυση. Το Χρήμα σε Καιρούς Οικονομικής Κρίσης», που δημοσιεύθηκε στο τεύχος 17/1 της *Revue Française de Psychanalyse* του 2013. Θέμα επίκαιρο, της χώρας μας και επίσης παγκόσμιο, που αφορά και θα λέγαμε ότι οφείλει να αφορά, το σύνολο των ψυχαναλυτών και των κλινικών της ψυχικής υγείας. Και αυτό βεβαίως στην διάρκεια των εύπορων όσο και των ενδεών εποχών.

Το άρθρο της Marilia Aisenstein είναι γραμμένο με έναν ζωντανό λόγο και εμπνευσμένο από την κλινική εμπειρία και τις θεωρητικές αναζητήσεις της συγγραφέως. Πέραν των κλινικών παραδειγμάτων προτείνεται η αναδρομή στο θέμα της αμοιβής και της πρακτικής των δωρεάν αναλύσεων από την εποχή του Freud έως σήμερα. Ακολουθούν οι σχολιασμοί, απόρροια επίσης των προσωπικών προβληματισμών και της προσωπικής κλινικής πρακτικής, δύο συναδέλφων, της Αριέλλας Ασέρ και του Μάριου Σταυρογιαννόπουλου.

Αντί άλλης εισαγωγής σε αυτά τα τρία κείμενα, που το καθένα μέσα από την δική του οπτική μας προσκαλεί στην ανάπτυξη του Διαλόγου, θα αναφέραμε τις λέξεις και τις έννοιες του ίδιου του τίτλου του άρθρου της Aisenstein. Η πληρωμή, ή, όπως εύστοχα αναφέρεται από τους σχολιαστές στην συνέχεια, η αμοιβή του ψυχαναλυτή; Το χρήμα, εκ του χρώμα, που σημαίνει δηλαδή κάτι το οποίο έχει κανείς ανάγκη και μεταχειρίζεται, όπως επίσης τα υπάρχοντα του κάθε ενός. Ανάλογα, θα αναρωτιόμασταν τι εκπροσωπεί το χρήμα ως μέρος του κλινικού πλαισίου και της κλινικής πράξης, ποιές μορφές αναγκών, μεταχειρίσεων, ή υπαρχόντων; Οικονομική κρίση. Είναι ενδιαφέρον ότι η

οικονομική κρίση συνέπεσε με την λεγόμενη και πολλαπλώς σχολιασμένη κρίση στην Ψυχανάλυση. Και στις δύο περιπτώσεις κρίσεων, τίθεται και συνδέεται ένα θέμα ψυχικής οικονομίας ή επενδύσεων. Όπως επίσης και ένα θέμα λειτουργίας της αρχής της πραγματικότητας και της αρχής της ευχαρίστησης. Η σημερινή εποχή είναι δύσκολη για κάθε επάγγελμα και λειτούργημα, και για κάθε άνθρωπο ο οποίος αποτείνεται στους αντίστοιχους επαγγελματίες και λειτουργούς. Η σημερινή εποχή είναι επίσης κρίσης. Άρα εν δυνάμει τραυματική και εν δυνάμει μεταβατική, μεταβολών, προόδου. Το ερώτημα είναι, όπως το θέτει η Marilia Aisenstein στο τέλος του άρθρου της, «πώς να συνεχίσει κανείς την αναλυτική του λειτουργία σε αυτό το πλαίσιο».